

У бићу великих и знаменитих породица Димитријевић и Анђелковић била су доминантна људска начела, усмереност ка социјалној правди и слободи (Стојадин, носилац две Карађорђевог звезде, његов брат Велимир, погинуо у рату, а деда Милан Димитријевић, чији је брат Љубомир умро за време рата у војној болници, стрељан је на Бањици/Јајинцима), поштовање рада, реда и законитости, што у знатној мери карактерише и њихове потомке, који су им се приближили у многим позитивним цртама и особинама, а у неким видовима их и превазишли, следећи дух новог времена у коме живе и стварају. Сергијеву, у много чему ренесансну, стваралачку појаву и личност која је оставила траг и у међународном радничком покрету (један од организатора пребацивања добровољаца интернационалних бригада из Француске у Шпанију, члан Француске комунистичке партије, члан партијске организације логораша у Бухенвалду...) појединци убрајају у великане српске научне и нумизматичке мисли, са опусом од више хиљада страница; а његов син Милан је знаменити астрофизичар, занимљив песник и велики друмовник, који је, поред деда Стојадина Анђелковића и Душана Лешњака (народни посланик), понајвише из целе породице постигао у друштвеном смислу, делајући и као Савезни министар за науку, технологију и развој.

РОДИТЕЉИ

Сергијев долазак у Лесковац и сарадња у листу *Наша реч*

Половином тридесетих година прошлог века, у време боравка у Француској, Белгији, Холандији и другим европским земљама, Сергије Димитријевић активно сарађује у већем броју листова и публикација. Осим редакторског суделовања у *Balkan democratie*, и писања за *Balkan correspondence*, објављује прилоге у *Гласнику исељеника*, белгијској *Слози* и другде.¹⁶⁷ Списао је радом бави се чак и у тешким логорашким условима.

О доласку у редакцију лесковачког локалног листа и првом сусрету са Надом, Сергије аутобиографски пише у прилогу поводом јубилеја четрдесет година листа *Наша реч*.¹⁶⁸ Ту најпре скреће пажњу на најважније појединости из своје богате и динамичне биографије, као и на сарадњу у *Недељним новинама*. Године 1934. Сергије Димитријевић је био секретар лесковачке скојевске организације, када је са групом омладинаца писао за *Недељне новине*, које су имале изразито прогресивну политичку оријентацију.

Након пет и по година проведених у концентрационим логорима Француске и Немачке, Димитријевић је планирао и маштао да се врати у

¹⁶⁷ Н. Цветковић, *Публицистичка активност С. Димитријевића у време боравка у иностранству*, у књизи *Записи о Сергију Димитријевићу*, Лесковац, 1997, стр. 113-116.

¹⁶⁸ С. Димитријевић, *Долазак у редакцију*, "Наша реч", 24. VIII 1984. Види: С. Војиновић, *Библиографија радова Сергија Димитријевића*, Задужбина Андрејевић, 2009, стр. 50.

Књига XXX
 Страна књиге 4
 Текући број 11

ИЗВОД

из књиге за уписивање РОЂЕНИХ и КРШТЕНИХ Српске православне Цркве
 цесковачке храма Св. Мисл. Бож. Бож. Бож.
 у Цескову за 1944 год.

1. Година, месец, дан и време рођења	1944 год. јануара 7/20. - Београд
2. Место, општина и срез где је дете рођено	Цесковац.
3. Година, месец и дан крштења	1944 год. јануара 21/ фебруара 3.
4. Место и храм у коме је дете крштено	Цесковац - Св. Мисл. Бож. Бож.
5. Име детета и пол	Надежда - жене.
6. Име, презиме, занимање, место становања, вероисповест и народност родитеља	Дражен А. Бенковић, земљопрад. и Роска из Цесковца. - Мајорин. 825.
7. Је ли дете рођено живо	Живо
8. Које је дете по рођењу матери (прво, друго)	Јединствено
9. Је ли дете брачно или ванбрачно	Брачно
10. Је ли дете близнак и т. д.	Није
11. Је ли дете рођено с каквим телесним недостатком	Није
12. Име и презиме свештеника који је дете крстио	Св. Мисл. Бож. Бож. Бож.
13. Име, презиме, занимање и место становања кума	Вукча Мисл. Бож. Бож. Бож.
14. Страна домовника — анаграфа	
15. ПРИМЕДБА	

Да је овај извод из књиге за уписивање рођених и крштених цркве
 цесковачке храма Св. Мисл. Бож. Бож. Бож.
 у свему веран своје оригиналу оверавам својим потписом и црквеним печатом.

Бр. _____ Парох _____
 19 маја 1948 год. (М. П.) парохије Цесковачке
 у Цескову Св. Мисл. Бож. Бож. Бож.

Цена 1 коваду 2 дин.

Издаје и растурање овог формата од стране неовлашћених лица сматра се, у смислу чл. 13 Правилника о пркв. таксама, као фалсификат и казниће се по кривичном закону.

Издање Српске Патријаршије.

Слика 2: Крштеница Надежде Димитријевић.

завичај и да се ангажује „на раду у новом напредном лесковачком листу“ *Наша реч*, како сам истиче. У град је стигао 10. септембра 1945. године, у војничком шињелу, као тежак плућни болесник, аветињски мршав, сама кост и кожа. „Чим сам стигао у Лесковац, отишао сам у редакцију *Наше речи* и отпчео да сарађујем на листу“.

У наставку, Димитријевић пише о уреднику Аристомену Ристићу, набраја сараднике окупљене око ранијих *Недељних новина*,¹⁶⁹ а потом и нову генерацију лесковачких скојеваца и учесника НОБ-а.¹⁷⁰ И ту констатује да су многи од њих, укључујући и Сергија, објавили у ранијем листу „своје прве новинарске прилоге, а сада смо се поново нашли у *Нашој речи*“, која је представљала наставак прогресивних тежњи, у новим околностима.

Други део овог мемоарског прилога Сергије посвећује прегледном тематском груписању и структурирању чланака објављених у листу *Наша реч*, сарадњи са графичким радницима, начину рада и прикупљања података, као и првом сусрету са Надом Анђелковић, будућом супругом, што је за нас од посебног значаја.

Дубок лични доживљај, при првом доласку у редакцију *Наше речи*, Димитријевић описује овако: „Када сам ушао у редакцију затекао сам, поред А. Ристића Мење, једну другарицу која је куцала на писаћој машини. Одмах сам рекао Мењи: - *Нисам знао да овде имате тако лепо девојче, идем да се обријем*. И доиста, Сергије је одмах отишао у берберницу. Кад се вратио, оно „*девојче*“, Нада Анђелковић, „и даље је куцала и ћутала“, записује Сергије. Она је тада била упосленик *Наше речи*. Поред уредника Аристомена Ристића, „била је још једино плаћено лице у редакцији, као администратор“, како је сама написала једном приликом.¹⁷¹

У редакцију листа *Наша реч* Нада је дошла негде у првој половини 1945. године. Пре тога је, као активна омладинка и скојевка, радила на уређивању Омладинских усмених новина. Једнога дана, сасвим неочекивано, саопштено јој је да треба да дође и да ради у редакцији листа *Наша реч*.¹⁷² „Тако је почело моје прво службовање са платом од 1.200 динара месечно“, сећа се Нада, која је тада сиромашки живела, са мајком Роском, у кући на Житној пијаци, скоро без икаквих материјалних примања.

Убрзо је уредник Аристомен Ристић, који је био и вредан публициста, аутор неколиких књига,¹⁷³ почео Наду да поучава новинарском послу; а

¹⁶⁹ Поред Аристомена Ристића, били су још Светозар Крстић, Драгиша Кнежевић, Блашко Глигоријевић и др.

¹⁷⁰ Сарадници нове омладинске генерације били су: Раде Ивић, Жика Петровић, Драгутин Гроздановић и др.

¹⁷¹ Надежда Анђелковић Димитријевић, *Наша реч – моја судбина (Сећање једног од најстаријих бивших радника)*, „Наша реч“, 5. XI 1994.

¹⁷² Занимљиво је да Нада решење о свом постављењу никада није добила; јер тада је била довољна само реч високог партијског функционера Милије Радовановића, па „да буде уведена у платни списак“. Овај детаљ одсликава дух тог поратног времена.

¹⁷³ Једну од тих књига и монографија, приказао сам у тексту *Аристомен Ристић: Грделица у пламену револуције*, „Наша реч“, 11. IX 1964.

присутствовала је, заједно са њим, и слагању и преламању листа. Прекуцавање (дактилографисање) материјала за лист био је један од Надиних послова, зато што су сарадници са стране слали прилоге углавном писане руком, па је све то ваљало благовремено припремити. Уредник је од ње тражио и да стилизује и дотерује дописе за штампу. Уз то, захтевао је и да пише о раду омладине и другим темама које су се наметале у послератној изградњи.

У сећањима, поводом пет деценија излагања листа *Наша реч*, Нада изражава дубоку захвалност Аристомену Ристићу за све поуке у новинарском послу и делању; јер јој је то, како сама пише, „у каснијем раду, са супругом Сергијем Димитријевићем, много користило“. За њу је, ипак, од свега најважније да је у редакцији *Наше речи* срела Сергија Димитријевића, „човека неисцрпне радне енергије, непоновљивог животног оптимизма“. Он ће постати њен животи друг и сапутник, „и за 42 године нашег заједничког живота пружити ми један богат живот“, закључује Нада.

Први сусрет Сергија и Наде

Пре него што га је упознала, Нада је о Сергију слушала пуно тога изузетног и чула бројне и необичне појединости. У редакцији *Наше речи* Сергијеви пријатељи и другови: Аристомен Ристић, Раде Ивић и други, много су лепог причали о његовим специфичним интелектуално-стваралачким могућностима и капацитетима. Ристић је још 1933/34. сарађивао са Сергијем и непосредно се осведочио о његовом изванредном познавању друштвено-историјских токова и процеса, природних и друштвених наука, националне и светске историографије и др; укратко, све оне који су га познавали пленила је његова свестраност, ерудиција, разнолике колекционарске страсти, познавање марксизма и напредних левичарских идеја и схватања.¹⁷⁴

- Сергија су пријатељи приказивали у најлепшем светлу, дивили се његовом енциклопедијском духу и интелектуалним способностима, каже Нада. Када су једнога дана рекли да се вратио из заробљеништва¹⁷⁵ и долази у редакцију, ја сам са мало бојазни очекивала тај сусрет, прича нам Нада... – Мршав измучен човек, сама кожа и кост, у некој полувојничкој одећи, али пун животне ведрине и оптимизма, описује га она.

Нада Анђелковић је, као активни учесник омладинског антифашистичког покрета (од 1942/43), ослобођење Југославије дочекала као радница у омладинској организацији, где је била члан Секретаријата градског одбора народне омладине. Према аутобиографској белешци, од септембра, октобра 1945, када се по први пут сараднички суочила са болесним и изнуреним Сергијем, па све до новембра 1946. била је „службеник Окружног народног одбора Народног фронта са радом у локалном листу *Наша реч*“.¹⁷⁶

¹⁷⁴ Н. Цветковић, *Поглед на новчарство краља Милутина у нумизматичкој збирци Сергија Димитријевића*, стр. 183-185.

¹⁷⁵ Н. Цветковић, *Живети пуним животом – Животопис Сергија Димитријевића*, стр. 260-295.

¹⁷⁶ *Лексикон писаца лесковачког краја*, стр. 28-29.